

efterhaanden er blevet alt andet end et sandt Udtryk for Vælgerfolket, hvilket har ført til, at betydende Samfundsklasser end ikke talmæssigt fik den Indflydelse i Rigsdagen, som netop under den lige og almindelige Valgrets Herredømme tilkommer dem.

Det har derfor længe staaet adskillige af os klart, at man heller ikke fra vor Side burde afvise Forhandlingerne om at afløse 1866-Grundloven med en ny Forfatning. Vi var ogsaa klar over, at som Forholdene nu en Gang havde formet sig, kunde de konservative Partier ikke gennem en slig Forhandling komme til at give en saadan ny Forfatning dens Grundpræg, men at dette maatte blive et andet, end vi i og for sig kunde ønske og billige. Vi maatte nøjes med at give vort Bidrag til Spørgsmaalets Løsning. Dette vilde og maatte da særlig komme til at gaa i Retning af at sikre de nye Princippers redegørelse, til Dels ogsaa deres gradvise Gennemførelse. Længe saa det ud til, at de 3 andre Partier vilde benytte den talmæssige Overvægt til at holde os Konservative helt og holdent udenfor Grundlovsforhandlingerne. At man til syvende og sidst har opgivet denne Holdning, vil sikkert en Gang i Danmarks Historie finde fuld Godkendelse.

Foruden hvad vi ved vor Deltagelse i Forhandlingerne har naaet med Hensyn til Valgloven, som jeg ikke skal komme ind paa, har vi i § 36 faaet fastslaaet, at de der omhandlede 18 Medlemmer vælges af det bestaaende Landsting, hvorved der ikke blot opnaas en ønskelig Kontinuitet, men ogsaa naas, at Partierne kan sikre Tinget særlig Sagkundskab og Arbejdskraft. Vi har ogsaa naaet, at Nedsættelsen af Valgrets alderen foregaar trinvis og ikke i Spring. I § 83 har vi faaet sikret Forældres Frihed til selv at bestemme, hvorledes deres Børns Undervisning skal foregaa. Men fremfor alt har vi i § 32 naaet Sikkerhed for, at Folketinget kan blive et paalideligt Udtryk for Vælgerne. Mærkeligt nok er der faldet Udtalelser om, at den Affattelse, § 32 har faaet, ikke sikrer den forholdsmæssige Repræsentation, som er Maalet for Forholdstalsvalget. De, der, som jeg, har den bestemte Mening, at en ligelig Repræsentation af de forskellige Anskuelser blandt Vælgerne kun naas ved Forholdstalsvalgmaaden, er ikke i Tvivl om, at denne er sikret; thi den kan nu efter Grundloven kun afløses af en Valgmaade, der bedre end den sikrer en ligelig Repræsentation. Det er udelukket at gaa til

bage til noget lignende som vor nugældende Valgmaade. Den sikrer os ogsaa bedre, end om Paragraffen havde nøjedes med kort og godt at udtale, at Valg til Folketinget skal ske efter Forholdstalsvalg. En mangelfuld Gennemførelse af Forholdstalsvalget, som man kender den fra andre Lande som f. Eks. baade Sverige og Belgien, kan man ikke akkviescere ved uden at være i Strid med Grundloven. Viser det sig, at ogsaa den Form for Forholdstalsvalg, vi nu er enedes om at vedtage i Forbindelse med Grundloven, er mangelfuld, da vil § 32 kræve dette ændret. Ændring af Forholdstalsvalget vil da trænge sig paa som et Grundlovskrav. Vor Gruppe deler saaledes den Betragtning af § 32, som er fremført af den ærede Ordfører i Landstinget og her i Tinget ogsaa af den højtærede Konseilspræsident.

Det er et nyt Grundlag for det politiske Arbejde, vi vil faa, og uanset at det ikke er det, vi kunde ønske, vil vi gøre vort til, at der paa det kan komme et frugtbart Samarbejde mellem Partierne til Bedste for Land og Folk. Dermed anbefaler jeg da mine Meningsfæller at stemme for det foreliggende Grundlovsforslag.

Formanden: Folketingsmanden for Københavns 5te Valgkreds har Ordet for en kort Bemærkning.

Borghjerg: Det ærede Medlem, som nu havde Ordet (Hammerich), talte om Princippet: Forholdstalsvalg. Jeg glemte at omtale det før, men kan ogsaa godt fremsætte det, jeg derom har at sige, i en kort Bemærkning. Det, jeg vil sige, gaar da ud paa følgende: Den ærede Ordfører for Højre her i Salen (Hammerich) sluttede sig til den Opfattelse, som den højtærede Konseilspræsident og Ordføreren for Flertallet i det andet Ting gjorde gældende. Jeg kan sige, at jeg ved mig i fuld Overensstemmelse med den enstemmige Opfattelse i den Gruppe, jeg har den Ære at tilhøre, i den Opfattelse, at efter at vi nu gaar over til Forholdstalsvalgprincippet, kan vor Gruppe ingen Sinde tænke sig og vil ikke være med til at vende tilbage til nogen Valgmaade, der i mindre Grad end den, der nu søges indført, giver en ligelig, forholdsmæssig Repræsentation af alle Anskuelser blandt Vælgerne. Skulde den Valglov, som bliver denne Grundlovs Følgesvend, ikke i fuldt Maal naa det, den tilsigter, og som jeg tror, den ogsaa i meget væsentlig Grad